

SOVYET RUSYA'DA SAVAŞTAN SONRA TÜRKOLOJİ ÇALIŞMALARI*

Talât TEKİN

Rusya'da Sovyetler devrindeki Türkoloji çalışmaları hususiyle İkinci Dünya Savaşından sonra bir canlılık göstermiş, büyük ilerlemeler kaydetmiştir. Bu hızlanışın başlıca âmilleri, şüphe yok ki, Rus Türkolojisinin uzun bir geçmişe sahip bulunuşu ve SSCB'de dil incelemelerine, hususiyle Türk lehçeleri araştırmalarına son zamanlarda verilen ehemmiyet olmuştur. Gerçekten bugün Rusya'da Türkoloji tetkikleri ile uğraşan çeşitli kurumlar ve ilim merkezleri vardır. SSCB İlimler Akademisine bağlı Dilcilik Enstitüsü (*İnstitut Yazıkovnaniya*) ile yine aynı akademiye bağlı Şarkiyat Enstitüsü (*İnstitut Vostokovedeniya*) bu kurumların başında gelir. Moskova'da bulunan bu iki enstitünün Türk Dilleri şubelerinde çoğu milletler arası şöhrete sahip Sovyet Türkologları, belli bir plân ve program gereğince, yaşayan Türk lehçeleri üzerinde çalışmaktadırlar. Ayrıca Azerbaycan, Türkmenistan, Özbekistan, Kazakistan, vb. gibi Sovyet Cumhuriyetlerinin baş şehirlerinde, İlimler Akademisi Dil ve Edebiyat Enstitülerince, mahallî lehçeler üzerinde dikkate değer inceleme ve araştırmalar yayımlanmaktadır. Nihayet bütün bu araştırma ve incelemelere üniversitelerdeki tabii çalışmaları da katmak lâzımdır. Bilindiği gibi, Rusya'daki üniversitelerin birçoğunda Türkoloji kürsüleri vardır. Bu üniversitelerde Türk dili ve lehçeleri konusunda her yıl belki Türkiye üniversitelerindekilerden çok mezuniyet ve doktorluk tezi müdafaa edilmektedir. Sovyet Türkolojisinde son zamanlarda göze çarpan ilerlemenin bir sebebi de, şüphesiz ki, ana dili Türk lehçelerinden biri olan genç dilcilerin yetişmiş ve çalışma alanı olarak Türkolojiyi seçmiş bulunmalarındır.

Sovyet Türkolojisinin Savaş sonrası verimlerini daha çok bugünkü Türk lehçe ve şiveleri üzerindeki araştırmalar teşkil etmektedir. Yaşayan lehçelerin incelenmesi esasen Rus Türkolojisinin bir geleneğidir. Bu gelenek de, şüphesiz ki, Türk halklarının büyük bir kısmının SSCB sınırları içinde bulunmasından doğmuştur. Sovyet Türkologları yaşayan Türk lehçe ve şivelerine ait dil malzemesini ülkelerinde kolaylıkla ve bol miktarda elde etmek imkânına sahiptirler.

Lehçeler üzerindeki araştırma ve incelemelerin çokluğuna karşılık Eski Türkçe ve tarihî Türk lehçeleri alanlarındaki büyük boşluk derhal göze çarpmaktadır. Gerçekten bu konulardaki çalışmalar S.Y. Malov'un eski Türk yazıtları hakkındaki iki eseri ile birkaç makaleye, bir de A.N. Kononov'un *Seçere-i Terâkime* yayınına inhisar ediyor. Eski Türkçe ile tarihî Türk lehçeleri incelemelerinin ihmal edilmesi, kanaatimizce, Sovyet Türkologlarının bugünkü lehçeleri lâyıkıyla kavrayabilmelerini güçleştirmekte, yaşayan lehçelerle Eski Türkçe arasında bağ kurabilme yeteneğinden kendilerini mahrum kılmaktadır. Bilindiği gibi, yüzdeki dil hâdiselerinin sebeplerinden çoğu derinliklerde yatar. Tarihî gramer bilgisi kıt olan bir dilci incelediği lehçenin hususiyetlerini doğru olarak tesbitte güçlükler çeker, hele etimolojik izah denemelerinde çok kere büyük yanlışlıklara düşer. En ünlü Türkologların eserlerinde bile, bazan, son derece yanlış etimolojik izahlara raslıyoruz. Bu şaşkırtıcı durum, şüphesiz ki, bilgi eksikliğinden çok

* *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı "Belleten"*, 1959 s-379-406.

188 SOVYET RUSYA'DA SAVAŞTAN SONRA TÜRKOLOJİ ÇALIŞMALARI

Sovyet Türkologlarının yetişme tarzlarından ve takip ettikleri metodun yetersizliğinden ileri gelmektedir.

Gerçekten Sovyet Türkologları karşılaştırmalı dil bilgisi metodlarına pek az iltifat ediyorlar. Hele tarihî gramer araştırmalarının sonuçlarından faydalanmayı çok ihmal ediyorlar. Bu durum belki de ülkelerinde politik gayelerle ortaya atılmış dil teorilerinin hâlâ hâkim bulunmasından ileri geliyor. Onlar Eski Türkçeyi ve öbür tarihi Türk yazı dillerini ölü ve bugünkü Türk lehçelerinden tamamiyle farklı birer dil olarak kabul ediyor, Eski Türkçe ile yaşayan lehçeler arasında herhangi bir irtibat kurmayı pek düşünmüyorlar. Halbuki bugün, Yakutça ve Çuvaşça hariç tutulursa, Türk lehçelerindeki bütün gramatikal hususiyetler Eski Türkçenin sahip bulunduğumuz dil malzemesi ile kolayca izah edilebilir. Eski Türkçe ölü ve ayrı bir Türk dili değil, başta Türkiye Türkçesi olmak üzere bütün öbür Türk lehçelerini geçmişte birleştiren bir ana dil, ana Türkçedir. Uygur, Hakaniye, Harezmi, Kıpçak, Oğuz, Çağatay, vb. gibi tarihî yazı dilleri de bugünkü lehçelerin ayırıcı bazı hususiyetlerini hafif veya yoğun temayüller halinde ihtiva eden eski lehçelerdir.

Sovyet Türkologları bugünkü Türk lehçelerini *Azerbaycan dili, Türkmen dili, Özbek dili*, vb. diye adlandırmakla bunlar arasındaki ayrılıkları da fazla mübalâğa etmiş oluyorlar. Bunlar, Yakutça ile Çuvaşça hariç, dil (*yazık*) değil, lehçe (*nareçiy*e) dirler; bir dilin, Türkçenin lehçeleridirler. Bunlar arasında hususî surette öğrenilmedikçe anlaşılamiyacak derecede büyük ayrılıklar yoktur. Hele Türkiye Türkçesi, Azerî ve Türkmen Türkçeleri gibi bir ana lehçeden çıkmış olanlar arasındaki ayrılıklara lehçe farkı bile denilemez. Sovyet Türkologları, topladığı zengin dil malzemesine dayanarak Türk lehçelerinin karşılaştırmalı bir sözlüğünü meydana getirmiş olan Türkoloji ilminin kurucusu W. Radloff'un, bu eserine "*Opit Slovarya Tyurkskih Nareçiy = Versuch Eines Wörterbuches Der Türk-Dialecte*" adını vermesinin bir sebebi bulunduğunu unutmamalıdır. Tek dileğimiz, Sovyet Türkologlarının, lehçe tetkikleri kadar karşılaştırmalı ve tarihî dil araştırmalarına da ehemmiyet vererek, Türk lehçeleri arasındaki ayrılıkların gerçekte dil ayrılığı olmadığını bizzat görmeleridir.

Aşağıda bir bibliyografya denemesi veriyoruz¹. SSCB'de Savaş sonundan bugüne kadar yayımlanmış Rusça ve Türkçe (Azerî, Türkmen, Özbek, vb. lehçelerde) tetkiklerin hepsini ihtiva etmek gayesi ile hazırlanmış olan bu liste, hemen söyliyelim ki, eksiksiz değildir. Hususiyle Türkçe yayınlar arasında göremediğimiz veya haberdar olmadığımız başka değerli inceleme ve araştırmalar bulunduğu muhakkaktır. Bibliyografyanın eksikliklerini daha iyi görecek olan Sovyet Türkologlarının bunu hoşgörülükle karşılayacaklarını umuyoruz. Yazımıza son verirken, değerli araştırma ve incelemeleri ile Türk lehçeleri hakkındaki bilgilerimizin artmasını sağlayan ve Türkoloji ilminin gelişmesine büyük yardımları dokunan Sovyet Türkologlarına teşekkür etmeyi ödenmesi gerekli bir borç saydığımızı bildiririz.

¹ Bu bibliyografya denemesinin hazırlanmasında Sovyet Türkologlarının VIII. Türk Dil Kurultayında (1-5 Temmuz 1957, Ankara) ve Genel Yazmanımızın Rusya gezisinde (8-24 Aralık 1958) Dil Kurumu kitaplığına armağan etmek tütünde buldukları eserlerle "*Bibsiyografiçeskiy Ukazatel Literaturu po Yazıkoznaniyu İzdannoy v SSSR s 1918 po 1957 god*" (İzdatelstvo Akademii Nauk SSSR, Moskova 1958)'den faydalanılmıştır.

ESKİ TÜRKÇE

1. S.Y. Malov, *Pamyatniki Drevnetyurkskoy Pismennosti* (Eski Türk Yazı Anıtları). Teksti i İssledovaniya. (Akademiya Nauk SSSR-İnstitut yazıkoznaniya). Moskova-Leningrad, 1951. 452 s.

[Eski Türk edebiyatı anıtlarından seçilmiş metinleri ve bunlar üzerindeki dil tetkiklerini ihtiva eden bu eser başlıca dört bölümdür:

1. Runik harfli anıtlar (Kül tigin, Tonyukuk anıtları, Talas yazıtı, Irkbitig, vb.), ss. 11-92; 2. Uygur alfabesi ile yazılmış anıtlar, ss. 94-218; 3. Arap alfabesi ile yazılmış anıtlar (Kutadgu Bilig, Divanü Lûgat-İt-Türk, Atebet-ül-hakayık, Rabguzi), ss. 221-350; 4. Sözlük, ss. 351-444]².

2. S.Y. Malov, *Yeniseyskaya Pismennost Tyurkov* (Türklerin Yenisey Yazıtları). Teksti i perevodi. (Akademiya Nauk-İnstitut yazıkoznaniya). Moskova-Leningrad, 1952. 115 s.³

3. A.N. Bernştam, *Noviye Drevnetyurkskiye i Kitayskiye Epigrafiçeskiye Nahodki* (Yeni eski Türkçe ve Çince Epigrafik Buluntular) [Epigrafika Vostoka XII, 1958. ss. 67-70].

4. E. TENİŞEV, *Runiçeskaya Nadpis na Utese r. Çarışa (Altay)* (Çarış Bölgesinde Bulunan Runik Harfli Yazıt) [Epigrafika Vostoka, XII, 1958, ss. 62-66].

ÇAĞATAY TÜRKÇESİ

5. A.N. Kononov, *Rodoslovnaya Turkmen, Soçineniye Abu-L-Gazi, Hana Hivinskogo* (Türkmen Şeceresi, Hive Hanı Ebu-l-gazi'nin Eseri). (Akademiya Nauk SSSR-İnstitut Vostokovedeniya). Moskova-Leningrad, 1958. 190 + 94 s.

(*Seçere-i Terâkime*'nin tenkitli yayını olan bu eser şu bölümlerden ibarettir: On söz, ss. 7-32; Şecere-i Terâkime'nin rusça tercümesi, ss. 35-78; Notlar, ss. 79-105; Şahıs ve yer adları fihristi, ss. 106-112; Gramer, ss. 115-176; Ekler indeksi, ss. 177-180; Bibliyografya, ss. 181-190; Arap harfli metin, ss. 1-80; İndeks, ss. 81-94).

BUGÜNKÜ TÜRK LEHÇELERİ

6. *Belek (podarok) S.Y. Malovu* (S.Y. Malov armağanı). (Kırg. filial AN SSSR. İnstitut yazıka, literaturı i istorii). Frunze, 1946. 71 s.

[İçindeki makalelerden bazıları: İ.A. Batmanov, *Shuçai Sohıraneniya "b" Pered Nosovim Soglasnim v Kırgızskom Yazıke* (Kırgız Dilinde Burun Konsonu Önünde b'nin Muhafazası Hâdisesi), s.17-19; A.K. Borovkov, *K hâarakteristike Uzbekskih "umlautnih" ili "uygurizovannih" Govorov* ("Umlaut"lu veya "Uygurcalanmış" Özbek Şivelerinin Karakteristiği Hakkında), s. 29-30; A.G. Gulyamov, *O Suffikse "daş" v Uzbekskom Yazıke* (Özbek Dilinde daş Eki), s. 31-34; A. N. Kononov, *O Sintaksiçeskih Funktsiyah Formı "teyin-tiyin"* (teyin-tiyin şekillerinin söz dizimindeki rolleri hakkında), s. 44-46; Y.İ. Ubryatova, *Affiks Obladaniya "-laah" Yakutskom Yazıke* (Yakut Dilinde -laah Mülkiyet Eki), s. 60-65].

² * Bu eser hakkında daha fazla bilgi edinmek için bkz. Abdülkadir İnan, Türkoloji* üzerine yeni eserler [Türk Dili, c. III, s. 25 (1 Ekim 1953), s. 5-8].

³ * Bu eser için bkz. Abdülkadir İnan, "Türklerin Yenisey yazıtları" [Türk Dili, s. III, s. 27 (1 Aralık 1953), s. 123-124].

190 SOVYET RUSYA'DA SAVAŞTAN SONRA TÜRKOLOJİ ÇALIŞMALARI

7.A.P. Potseluyevskiy, *K Voprosu o Proishojdenii Formi Nastoyaşçego Vremeni v Tyurkiskih Yazıkah Yugo-Zapadnoy Gruppy* (Güney-Batı Grubundan Türk Dillerindeki Şimdiki Zaman Şeklinin Menşei Meselesi Hakkında). (Aşhab. gos. ped. in-t im. M. Gorkogo. Zaoçn. Otd-niye). Aşkabat, 1948. 27 s.

8. *Tyurkologičeskiy Sbornik*. 1. (Türkoloji dergisi, 1.). (AN SSSR. Otd-niye lit-ri i yazıka). Moskova-Leningrad, 1951. 184 s.

[İçindeki yazılar: M.B. Balakayev, *O Kombinirovannom Upravlenii Pryamogo Dopolneniya v Kazakskom Yazıke* (Kazak Dilinde Düz Tümlenin Kombine Kullanılışı Hakkında), s. 43-47; P.P. Baraşkov, *Nekotorie Svoystva Yakutskih Soglasnih* (Yakutçadaki Konsonların Bazı Nitelikleri), s. 48-47; N.A. Baskakov, *Liçnye i Liçno-prityajatelniye Mestoimeniya v Karakalpakskom Yazıke* (Karakalpak Dilinde Şahıs ve Şahıs-mülkiyet Zamirleri), s. 55-67; A.K. Borovkov, *İz materiyalov dlya istorii turetskogo yazıka* (Türk dili tarihi için malzemeler), s. 73-79; N.S. GRİGORYEV, *O zakonomernosti Vipadeniya Koneçnogo "-y" v Glagolnih Osnovah yakutskogo yazıka* (Yakut dilinde fiil köklerindeki son -y'nin düşmesi kanunu hakkında), s. 80-84; A.İ. İskakov, *O Podrajatelnih Slovah v Kazakskom Yazıke* (Kazak Dilinde Taklidî Kelimeler), s. 103-111; A. N. Kononov, *Proishojdeniye Proşedşogo Kategoričeskogovremeni v Tyurkiskih Yazıkah* (Türk Dillerinde Kesin Geçmiş Zamanın Menşei), s. 112-119; G. A. Nikiforov, *O Znaçenii Affiksa "-lar" v Yakutskom Yazıke* (Yakut Dilinde -lar Ekinin Mânası Hakkında), s. 136-142; V.V. Reşetov, *Ob Odnom Uzbekskom Padele* (Özbekçede İsim Hallerinden Biri Hakkında), s. 176-183].

9. *Akademiku Vladimiru Aleksandroviçu Gordlevskomu k Yego Semidesyatipyatiltiyu*. (Akademi Üyesi Vladimir Aleksandroviç Gordlevskiy'nin Yetmiş Beşinci Doğum Yılı Dolayısıyla). Sbornik statey. (AN SSSR. Otd-niye lit-ri i yazıka). Moskova, 1953. 344 s.

[İçindeki yazılardan bazıları: V.D. Ararin, *Russkiye Zaimstvovannie Slova v Yaskutskom Yazıke* (Yakut Dilinde Rusçadan Alınma Kelimeler), s. 25-34; N.K. BASKAKOV, *K Voprosu o Proishojdenii Uslovnoy Formi na "-sa / -se" v Tyurkiskih Yazıkah* (Türk dillerinde şart şekli -sa/-se'nin menşei meselesi), s. 35-62; A.G. GULYAMOY, *K Nekotorim Voprosam Affikatsii v Uzbekskom Yazıke* (Özbek Dilinde Bazı Ekleme Meseleleri Hakkında), s. 98-107; A.İ. İnkijekova-Grekul, *Priçastiya v Hakasskom Yazıke* (Hakas Dilinde Partisipler), s. 108-123; F.G. İshakov, *Nekotorie Predpolojeniya o Proishojdenii Koneçnih "t" i "d" v Slovah "ast, üst, ald, art" i Tipi* (ast, üst, ald, art vb. Kelimelerde son t ve d'nin Menşei Hakkında Bazı Faraziyeler), n. 124-136; A.N. Kononov, *O Soyuznim Slove "diye" v Turetskom Yazıke* (Türkiye Türkçesindeki diye Bağlayıcısı Hakkında), s.137-144; P.İ. Kuznetsov, *Uslovnoye Nakloneniye v Turetskom Yazıke* (Türkiye Türkçesinde Şart Kipi), s. 155-162; K.M. Lyubimov, *O Nastoyaşçem-Buduşem Vremeni v Turetskom Yazıke* (Türkiye Türkçesinde Geniş Zaman Kipi Hakkında), s. 163-167; S.S. Mayzel, *Kategoriya Definitnosti v Turetskom Yazıke* (Türkiye Türkçesinde Belirlilik Kategorisi), s. 168-186; V.V. Reşetov, *O Namangenskom Govore Uzbekskogo Yazıka* (Özbek Dilinin Namangan Ağzı Hakkında), s. 216-230; B.A. Serebrennikov, *İzoglossniye Yavleniya Çuvaşskogo i Mariyskogo Yazıkov* (Çuvaş ve Çeremis Dillerinde İzogloslar).s. 231-242; Y.İ. Ubryatova, *Slujebnoe Slovo "kiene" v Yakutskom Yazıke* (Yakut dilinde kiene edatı), s. 279-291; K.K. Yudahin, *O Kirgizskom Termine "akın"* (Kırgızca akın Kelimesi Hakkında), s. 324-328].

10. *İssledovaniya po Sravnitel'noy Grammaike Tyurkiskih Yazıkov* (Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Grameri Üzerine Araştırmalar), Pod. obşç. red. N.K. Dmitriyev. Ç. 1. Fonetika. (AN SSSR. İn-t yazıkoznaniya). Moskova, 1955. 336 s.⁴

[İçindeki makaleler: E. Y. Sevortyan, *Materiyalı k Sravnitel'noy Fonetike Turetskogo, Azerbaydjanskogo i Uzbekskogo Literaturnih Yazıkov*

(Türk, Azerbaycan ve Özbek Dillerinin Karşılaştırmalı Fonetigi İçin Malzemeler), s. 13-52; F.G. İshakov, *Obşçaya Harekteristika Tyurkskogo Vokalizma* (Türk Dilleri Vokalizminin Umumi Karakteristiği), s. 53-59; F.G. İshakov, *Harakteristika Otdelnuh Glasnh Sovremennih Tyurkskih Yazıkov* (Çağdaş Türk Dillerindeki Bazı Vokallerin Karakteristiği), 60-114; N.K. Dmitriyev. Ç. *Çeredovaniye Glashih Zadnego i Perednego Ryada v Odnom i Tom je Korne Otdelnuh Tyurkiskih Yazıkov* (Bazı Türk Dillerinde bir ve Aynı Kökten Arka ve ön Sıra Vokallerinin Nöbetleşmesi), s. 115; N.A. Baskakov, *Uygurskiy Vokalizm* (Uygurcanın Vokalizmi), s. 116-121; F.C. İshakov, *Garmoniya Glasnh v Tyurkiskih Yazıkah* (Türk Dillerinde Vokal Uyumu), s. 122-159; F. G. İshakov, *Dolgiye Glasniye v Tyurkskih Yazıkah* (Türk Dillerinde Uzun Vokaller), s. 160-174; A.A. Palmbah, *Dolgiye i Poludolgiye Glasniye Tuvinskogo Yazıka* (Tuva Dilinde Uzun ve Yarı Uzun Vokaller), s. 175-181; N.K. Dmitriyev, *Dolgiye Glasniye v Turkmenskom Yazıke* (Türkmen Dilinde Uzun Vokaller); s. 182-191; N.K. Dmitriyev, *Dolgiye Glasniye v Yakutskom Yazıke* (Yakut Dilinde Uzun Vokaller), s. 192-197; N.K. DMITRİYEV, *Vtorichniye Dolgoti v Tyurkiskih Yazıkah* (Türk Dillerinde Mükerrer Uzunluklar), s. 198-202; N.K. Dmitriyev, *Dolgiye Glasniye v Gagauzskom Yazıke* (Cagauz Dilinde Uzun Vokaller), s. 203-207; F.G. İshakov ve A.A. Palmbah, *Beghiye Glasniye v Tatarskom i Nekotorih Drugih Tyurkiskih Yazıkah* (Tatarcada ve Bazı Başka Türk Dillerinde Normalden Kısa Vokaller), s. 208-216; F.Q. İshakov, *Ob otdelnuh fonemah* (Tatar Dilindeki Bazı Fonemler Hakkında) s. 217-248; N. K. Dmitriyev, *Soglasniye "s" i "z" v Tyurkiskih Yazıkah* (Türk dillerinde s ve z konsonları), s. 249-253; A.A. Palmbah ve F.C. İshakov, *Pridihatelniye Nepridihatelniye Smičniye Soglasniye v Tuvinskom Yazıke* (Tuva Dilinde Soluklu ve Soluksuz Patlayıcı Konsonlar), s. 254-260; N.K. Dmitriyev, *Dvoynniye Soglasniye v Tyurkiskih Yazıkah* (Türk Dillerinde İkiz Konsonlar), s. 261-264; N.K. Dmitriyev, *Fonetiçeskiye Zakonomernosti Naçala i Kotsa Tyurkskogo Slova* (Türkçe Kelimelerin Baş ve Sonlarının Fonetik Uygunlukları), s. 265-273; N.K. Dmitriyev, *Gluhiye i Zvonkiye Oglasniye v Seredniye Slova* (Kelime Ortasında Ötümsüz ve Ötümlü Konsonlar), s. 217-278; N.K. Dmitriyev, *Neustoyçivoye Polojeniye Sonornih "r, l, n" v Tyurkiskih Yazıkah* (Türk Dillerinde "r, l, n" Ötümlülerinin Kararsız Durumu), s. 279-280; N.K. Dmitriyev. *Vstavka i Vpadeniye Glasnh i Soglasnh v Tyurkiskih Yazıkah* (Türk dillerinde vokal ve konsonların türeme ve düşmesi), s. 281-288; E.V. SEVORTYAN, *Vpadeniye Soglasnh v Yujnih Tyurkiskih Yazıkah* (Güney Grubundan Türk Dillerinde Konson Düşmesi), s. 289-292; A.A. Palmbah ve F. G. İshakov, *Yavleniya Metatezi v Tuvinskom i v Nekotorih Drugih Tyurkiskih Yazıkah* (Tuva Dilinde ve Bazı Başka Türk Dillerinde Metatez Hâdiseleri), s. 293-297; N.K. Dmitriyev, *Assimiyatsiya i Diissimiyatsiya Soglasnh ve Kumukskom Yazıke* (Kumuk Dilinde Konson Benzeşme ve Başkalaşması), s. 298-302; N.K. Dmitriyev, *Assimiyatsia i Dissimiyatsia Soglasnh v Başkirskom Yazıke* (Başkurt dilinde konson benzeşme ve başkalaşması), s. 303-306; E.Y. Sevortyan, *Assimiyatsia i Dissimiyatsia Soglasnh v Yujnih Tyurkiskih Yazıkah* (Güney Grubundan Türk Dillerinde Konson Benzeşme ve Başkalaşması), s. 307-313; F.Q. İshakov, *Yavleniye Slojnoj Assimiyatsii Soglasnh Voznikayuşçiyeye pri Vpadenii Beglih*

⁴ Bu eser için bkz. Abdülkadir İnan, *Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Grameri Üzerine Araştırmalar* [Türk dili, c. IV, s. 136-138].

192 SOVYET RUSYA'DA SAVAŞTAN SONRA TÜRKOLOJİ ÇALIŞMALARI

Glasniĥ v Tuvinskom i Yakutskom Yazıkah (Tuva ve Yakut Dillerinde Pek Kısa Vokallerin Düşmesi ile Meydana Gelen Karşılıklı Konson Benzeşmeleri), s. 314-319; N.K. Dmitriyev, *Sootvetstviye "l/ş"* (l/ş Uygunluğu), s. 320-321; N.K. DMİTRİYEV, *Sootvetstviye "r/z"* (r/z uygunluğu), s. 322-325; N.R. DMİTRİYEV, *Sootvetstviye "r/d/t/z/s/y"* (r/d/t/z/s/y uygunluğu), s. 326-328; F.O. İshakov, *Zakonı Slovevesnogo Udareniya v Tatarskom Yazıke* (Tatar Dilinde Kelime Vurgusu Kanunları), s. 329-332; N.A. Baskakov, *Stuktura Sloga v Tyurkiskih Yazıkah* (Türk Dillerinde Hece Yapısı), s. 333-334].

11. *Voprosı Grammatiki Tyurkiskih Yazıkov Türık Tilderi Grammatikasınıñ Meseleleri* (Türk Dilleri Gramerinin Meseleleri). Türk tilderindeki etistik türimen sabaktas söylem problemleri turalı 24-27 sentyabr 1956 y. bolgan koordinatsiyalı keñestiñ stenogramması. (Kazak SSR Gılım Akademiyasının til men edebiyet institutu). Alma-Ata, 1958. 250 s.

[Konuşmalar (24 Eylül): V.A. Serebrennikov, *Problema Glagolşnogo Vida v Tyurkiskih Yazıkah* (Türk dillerinde fiil kılınışı meselesi) s. 12-30; (25 Eylül): İ. E. Mamanov, *Glagolnye Vidi i ih Virajeniye v Kazahskom Yazıke* (Kazak Dilinde Fiil Kılınışları ve Bunların İfadesi), 8, 31-44; A. İ. Hərişov, *Sposobi Virajeniye Glagolnuĥ Vidov v Başkirsom Yazıke* (Başkurt Dilinde Fiil Kılınışlarının İfade Tarzları), s. 45-55.

İtirazlar: L.N. Haritonov, M.B. Balakayev, G.D. Sanjeyev, Ĥ.Ĥ. Maĥmudov, İ. Uykubayev, N.T. Sauranbayev (s. 56-78).

Konuşmalar (26 Eylül): M.Ş. Şiraliyev, *Problema Slojnopodçinenenogo Predlojeniya* (Bağımlı Birleşik Cümle Meselesi), s. 79-90; N.Z. Gadjiyeva, *Kriterii Videleniya Pridatoçniĥ Predlojeniy v Tyurkiskih Yazıkah* (Türk Dillerinde Bağlı Cümleleri Ayırtmada Miyarlar), s. 91-108; N.T. Sauranbayev, *Osnovniye Sposobi Syvazi Sostavnıĥ Çasteı v Slojnopodçinenenom Predlojenii* (Bağımlı Birleşik Cümlede Birleşen Kısımlar Arasındaki İlintilerin Ana Yolları), s. 109-128.

İtirazlar: G.G. Musabayev, N.Z. Bakeyeva, N.A. Baskakov S.K. Kenesbayev, A.K. Ĥasenova, A.A.Yuldaşev, V.A. Serebrennikov, ve başkaları (s. 129-168).

İtirazlar (27 Eylül): G.İ. Baytugayeva, V.A. Serebrennikov, Y.O. Zenina, M.B. Balakayev, Y.İ. Ubryatova, N.A. Baskakov, M.G. Gusseyın-Zade, N.Z. Gadjiyeva, M.Ş. Şirallyev, S.K. Kenesbayev ve başkaları (s. 176-249].

12. *Voprosı Dialektologii Tyurkiskih Yazıkov* (Türk Dillerinin Diyalektolojisi Meseleleri). Trudı İstituta literaturi i yazıka im. Nizami. Tom XII. (İzdatelstvo Akademii Nauk Azerbaydjanskoy SSR). Baku, 1958. 190 s.

[Me'ruzeler (s. 11-104): M.Ş. Şiraliyev, *O Dialektnoy Osnove Azerbaydjanskogo Natsionalnogo Literaturnogo Yazıka* (Azerbaycan Millî Edebî Dilinin Lehçevî Temeli Hakkında), s. 11-12; V.V. Reşetov, *Oporniy Dialekt pri Obrazovanii Uzbekskogo Natsionalnogo Yazıka* (Özbek Millî Dilinin Teşekkülünde Temel Şive), s. 22-35; L.Z. Zala-Letdinov, *Oporniy Dialekt v Obrazovanii Tatarskogo Yazıka* (Tatar Dilinin Teşekkülünde Temel Şive), s. 36-50; G.Ĥ. Aĥatov, *O Vostoçnom Dialekte Tatarskogo Yazıka* (Tatar dilinin doğu şiveleri), s. 51-65; R.A. Rustamov, *O Sostoyanii İzuçeniya Dialektov Azerbaydjanskogo Yazıka* (Azerbaycan Dili Şiveleri Tetkiklerinin Durumu), s. 66-77; N.T. Sauranbayev ve Ş.Ş. Sarıbayev, *Kazahskaya Dialektologiya* (Kazak Diyalektolojisi), s. 78-86; K. Şamuradov, *O Sostoyanii İzuçeniya Dialektov Turkmenskogo Yazıka* (Türkmen Dili Şiveleri Tetkiklerinin Durumu), s. 87-92; G. Bakınova, *Prinsipi Sobiraniya Materiyala po Kirgizskim Dialektam* (Kırgız Şiveleri İçin Malzeme

Toplamada Prensipler), s. 93-99; Ş. Şaabdurahmanov, *İtogi i Zadaçi İzuçeniya Uzbekskih Narodnih Govorov* (Özbek Halk Ağızları Tetkiklerinin Hedef ve Sonuçları), s. 100-104.

Dialektoloji işler haggında me'lumat, s. 105-124.

Me'ruze etrafında çihışlar, s. 125-167.

Me'ruzeçinin son sözü, 169-187].

13. V.M. Jirmunskiy, *Razvitiye Kategorii Çastey Reçi v Tyurkiskih Yazıkah po Sravneniyu s İndoevropeyskimi Yazıkami* (Türk Dillerinde Hint-Avrupa Dillerine Göre Söz Bölükleri Kategorisinin Gelişmesi), [Izv. An SSSR-OLİY 1945, No. 3-4, s. 111-127].

14. A.P. Potseluyevskiy, *Problemi Stadijno-Sravnitelnoy Grammatiki Yazıkov* (Türk Dillerinin Merhaleli ve Karşılaştırılmalı Gramerinin Meseleleri). [Izvestiya Turkmensk. filiala AN SSSR. 1946, No. 3-4, s. 3-13].

15. V.M. Nasilov, *K Voprosu Grammatičeskoj Kategorii Vida v Tyurkiskih Yazıkah* (Türk Dillerinde Kılmış Kategorisi ile İlgili Mesele Hakkında). [Trudi MİV, No. 4, 1947, s. 32-55].

16. A.N. Kononov, *Oput Analiza Termina "Türk"* (Türk Sözü'nün Tahlili Denemesi). [Sovetskaya Etnografiya, 1949, No. 1, s. 40-47].

17. N.A. Basrakov, *O Sootnoşenii Znaçeniy Liçnih i Ukazatelnih Mestoimeniy v Tyurkiskih Yazıkah* (Türk Dillerinde Şahıs ve İbare Zamirleri Arasındaki Mâna Uygunluğu Hakkında). *Dokladi i soobşçeniya İY az.* AN SSSR, No. 1, 1951.

18. N.A. Baskakov, *K Voprosu o Klassifikatsiyi Tyurkiskih Yazıkov* (Türk dillerinin Sınıflandırılması Meselesi Hakkında). [Izvestiya Akademii Nauk SSSR. otd. literaturi i yazıka. Moskova, 1932, No. 2, s. 121-134].

19. N.A. Baskarov. *Klassifikatsiya Tyurkiskih Yazıkov v Svyazi s İstoriçeskoj Periodizatsiey ih Razvitiya i Formirovaniya* (Türk Dillerinin, Gelişme Ve Şekillenmelerinin Tarihî Bakımından Çağlandırılması İle İlgili Olarak, Sınıflandırılması). [Trudi İnstituta Yazıkoznaniya -Akademii Nauk SSSR. Tom I. Moskova, 1952. s. 7-57].

20. N.A. Baskakov, *Morfologiçeskaya Struktura Slova i Çasti Reçi v Tyurkiskih Yazıkah* (Türk Dillerinde Kelimenin Morfolojik Yapısı ve Söz Bölükleri), Tezisi dokladov na otkritom rasşirennom diskussii o probleme çastey reçi ve yazıkah raznih tipov. 28-30 iyun 1954. (AN SSSR. İn-t yazıkoznaniya). Moskova, 1954. 32 s.

21. A.N. Kononov, *Tyurkskiye Etimologii* (Türkçe Etimolojiler). [Uç. zap. LGU, Seriya Vostokovedçeskih Nauk. Fasikül: 4, 1954. s. 275-277].

22. E.V. Sevortyan, *K Sootnoşeniyu Grammatiki i Leksiki v Tyurkiskih Yazıkah. K Probleme Slovoobrozovaniya* (Türk Dillerinde Gramer ve Sözlük Uygunlukları Hakkında. Kelime Teşkili Meselesi). *Voprosi Uzbekskogo Yazıkoznaniya*. Taşkent, 1954, 148 s. (s. 60-81)].

23. E.V. Sevortyan, *K Probleme Çastey Reçi v Tyurkiskih Yazıkah* (Türk Dillerinde Söz Bölükleri Meselesine Dair). Tezisi i dokladov na otkritom rasşirennom diskussii o probleme çastey reçi yazıkah raznih tipov. 28-30 iyun 1954. (AN SSSR. İn-t yazıkoznaniya). Moskova, 1954. s. 14-17.

194 SOVYET RUSYA'DA SAVAŞTAN SONRA TÜRKOLOJİ ÇALIŞMALARI

24. T.İ. Crunin, *İmya Pridlagatelnoye v Tyurkskiĥ Yazıkah* (Türk Dillerinde Sıfat). [Voprosı yazıkoznaniya. 1955- No. 4, 8. 55-64].

25. E.V. Sevortyan, *K Probleme Çastey Reçi v Tyurkskiĥ Yazıkah* (Türk Dillerinde Söz Bölükleri Meselesine Dair). [Voprosı Grammatičeskogo Stroya. Moskova, 1955. 483 s. (AN SSSR. İn-t yazıkoznaniya). s. 188-225]

26. E.V. Sevortyan, *Slovoobrazovaniye v Tyurkskiĥ Yazıkah* (Türk Dillerinde Kelime Teşkili), [*İssledovaniya po Sravnitelnoye Grammatike Tyurkskiĥ Yazıkov*, II. Morfolojiya. Moskova, 1956. s. 314-328].

27. E.V. Sevortyan, *O Nekotorih Voprosah Tyurkskoy Leksikografii* (Türk Sözlük-çölüğünün Bazı Meseleleri Hakkında). (*Leksikografiçeskiy Sbornik*, III fasikül, 1958)'den ayrı basım.

28. F.D. Aşnin, *Ukazatelniye Çastitsı v Tyurkskiĥ Yazıkah* (Türk Dillerinde Gösterme Edatları), [*İzvestiya Akademii Nauk SSSR*, c. XVII, fasikül 5. Moskova, 1958. s. 417-434].

TÜRKİYE TÜRKÇESİ

Gramerler:

29. S.S. Mayzel, *Uçebnik Turetskogo Yazıka* (Türk Dili Ders Kitabı) 1. fasikül. Moskova, 1946.

30. F.P. Gaydarov, *Uçebnik Turetskogo Yazıka* (Türk Dili Ders Kitabı). Baku, 3944.

31. L.N. Starostov, *Uçebnik Turetskogo Yazıka* (Türk Dili Ders Kitabı). Vvodny kurs. Mbkva, 1951.

32. Ş.S. Aylyarov, *Uçebnik Turetskogo Yazıka* (Türk Dili Ders Kitabı). İzd. MİV. Moskova, 1954.

33. E.V. Sevortyan, *Fonetika Turetskogo Literaturnogo Yazıka* (Türk Edebi Dilinin Fonetigi). (AN SSSR. İn-t yazıkoznaniya). Moskova, 1955. 152 s.

34. A.N. Kononov, *Grammatika Sovremennogo Turetskogo Literaturnogo Yazıka* (Çağdaş Türk Edebi Dilinin Grameri), İzdatelstvo Akademii Nauk SSSR). Moskova, 1956. 569 s.⁵

Makale ve Monografiler:

35. S.S. Mayzel, *Arabskiye i Persidskiye Elementı v Turetskom Yazıke* (Türk dilinde arapça ve farsça unsurlar). Moskova, 1945.

36. S.S. Mayzel, *Kategoriya Veşçestvennosti v Turetskom Yazıke* (Türk dilinde maddilik Kategorisi). Trudı MİV, No. 3, 1946.

37. S.S. Mayzel, *Kategoriya Unikalnosti i Plyuralnosti v Turetskom Yazıke* (Türk Dilinde Teklik ve Çokluk Kategorisi). Trudı MİV, No. 4, 1947, s. 7-37.

38. E.V. Sevortyan, *Pryamoye Dopolneniye v Tuetskom Yazıke* (Türk Dilinde Düz Tümleç). Vestnik Moskovskogo universiteta, No. 12, 1948, s. 41-65.

⁵ Bu eserin geniş bir ve tanıtma ve tenkidi için bu cilde bakınız.

39. A.N. Kononov, *Etimologiya Slovo "değil"* (*değil* Kelimesinin Etimolojisi). Sovetskaya Vostokovedeniye, VI, 1949, s. 97-101.
40. A.N. Kononov, *Formirovaniye Turetskogo Natsionalnogo Yazıka* (Türk Milli Dilinin Teşekkülü). Nauçnaya sessiya 1950 g. (Tezisi dokladov po sektsii vostokovedçeskih nauk. Leningrad, 1950, 44 s.), s. 5-9.
41. İ.V. Pozner-Malovitskaya, *Mnojestvennoye Çislo v Turetskom Yazıke* (Türk Dilinde Çokluk). Leningrad Devlet Üniversitesi mezuniyet vazifesi, 1950 (el yazısı).
42. P.İ. Kuznetsov, *Uslovniy Period Turetskogo Yazıka* (Türk Dilinde Şart Periyodu). Moskova, 1950. 18 s. (Doktorluk tezi raporu) .
43. T.İ. Grunin, *Predlojeniya s "ki" v Turetskom Yazıke* (Türk Dilinde *ki*'li Cümleler). *Uçebno-Metodiçeskiy Byulleten*, No. 2, Moskova, 1951.
44. N.R. Dmitriyev, *Nareçiya Mesta v Turetskom Yazıke* (Türk Dilinde Yer Zarfları). Pamyati akademika Lva Vladimiroviça Şçerbı (1880-1944). *Sbornik statey*. Leningrad, 1951. 323 s. (s. 152-164).
45. S.A. Sokolov, *O Nekotorih Otglagolnih İmenah v Turetskom Yazıke* (Türk Dilinde Fiilden Yapılmış Bazı İsimler Hakkında). (Fiillerden *-dik, -acak, -mak, -mahlık, -ma* ve *iş* ekleri ile yapılmış isimler). Moskova, 1952. 21 s. (Doktorluk tezi raporu).
46. L.N. Starostov, *Ob Udarenii v Turetskom Yazıke* (Türk Dilindeki Vurgular Hakkında). Trudı Voennogo instituta inostrannih yazıkov. Moskova, 1953, 2. fasikül, s. 98-119.
47. S.A. Sokolov, *Analiz Znaçenii i Upotrebleniya Otglagolnih İmen Na "-dik" i na "-ma" v Sravnitelnom Plane* (Fiillerden *-dik* ve *-ma* Ekleri ile Yapılmış İsimlerin Karşılaştırmalı Olarak Kullanılışları ve Mâna Çözümü). Trudı VIIV, No. 6. Moskova, 1954. s. 67-79.
48. P.İ. Kuznetsov, *Liçniye Affiksi v Turetskom Yazıke* (Türk Dilinde Şahıs Ekleri), Trudı VIIY, No 5. Moskova, 1954. s. 57-72.
49. M.S. Mişaylov, *Perifrasticheskiye Formi i Kategoriya Vida v Turetskom Glagole* (Türkçe Fiilde Perifrastik Şekiller ve Kılınmış Kategorisi). İzd. MİV. Moskova, 1954. 140 s.
50. A.N. Kononov, *O Pronomilizatsii v Turetskom Yazıke* (Türk Dilindeki Zamirleştirmeler Hakkında). (XXIII. Milletler arası Müşteşrikler Kongresinde Sovyet delegasyonu tebliğleri. Altayistik bölümü). Moskova - Leningrad, 1954. 40 s.
51. S.S. Mankin, *Affiksi, Obrazyuişçiye İmena Suçsestvitelniye i Prilagatelniye v Turetskom Yazıke* (Türk Dilinde İsim ve Sifat Teşkil Eden Ekler). Moskova, 1954, 13 s. (Doktorluk tezi raporu).
52. G.P. Aleksandrov, *Poslelogi v Sovremennom Turetskom Yazıke* (Çağdaş Türk Dilinde Postpozisyonlar). Moskova, 1956, 26 s. (Doktorluk tezi raporu).
53. S.S. Mayzel, *İzafet v Turetskom Yazıke* (Türk Dilinde İzafet). Redaktsiya, Predisloviye i Primeçaniya A.N. Kononova. (İzdatelstvo Akademii Nauk SSSR). Moskova - Leningrad, 1957. 183 s.⁶

⁶ Bu eserin geniş bir tanıtması için bkz. Abdülkadir İnan, "Türk Dilinde İzafet" (Türk Dili Araştırmaları Yılığ 1958, s. 279-313).

196 SOVYET RUSYA'DA SAVAŞTAN SONRA TÜRKOLOJİ ÇALIŞMALARI

54. A.N. Kononov, *O Pronominalizatsii v Turetskom Yazıke* (Türk Dilindeki Zamirleştirmeler Hakkında). *Voprosı Grammatiki i İstorii Vostoçnıh Yazıkov*. Moskova-Leningrad, 1958, s. 169-186.

55. F.D. Aşnin, *Printsipi Differentsiyatsii Turetskiĥ Ukazatelniĥ Mestoimeniy* (Türk dilindeki işaret zamirlerini ayırt etmek için prensipler). *Voprosı yazıkoznaniya*, No. 2, 1958'den ayrı basım.

56. R.A. Aganin, *Pavtori i Odnorodniye Soçitaniya v Sovremennom Turetskom Yazıke* (Çağdaş Türk Dilinde Tekrarlar ve Kelime Koşmaları), Moskova 1959, 144 s.

Gramerler:

57. M.Ş. Şiraliyev, İsim, *Azerbaycan Dilinin Grammatikası*, 1. hisse, Bakı, 1951.

58. M. Hüseyinzade, *Müasir Azerbaycan Dili*. (Leksika, fonetika morfolojiya). Ali mekteb telebeleri için ders vesaiti. Bakı, 1954.

59. E. Abasov, *Azerbaycan Dilinin Grammatikası*. I. hisse: Fonetika ve Morfolojiya. (Yeddiillik ve orta mekteblerin 5—6-cı sınıfları için). Azerneşr. Bakı, 1958. 148 s.

60. M.Ş. Şiraliyev ve M. Hüseyinzade, *Azerbaycan Dilinin Grammatikası*. II hisse: Sintaksis. (Yeddiillik ve Orta Mekteblerin 6-7-Ci Sınıfları İçin). Azerneşr. Bakı, 1958. 164 s.

Makale ve monografiler:

61. B.H. Cafarova, *Azerbaycan Dilinde -ib, -ib, -ub, -üb şekilçili fe'li Bağlamalar* (Azerbaycan Dilinde -ib, -ib, -ub ve -üb Eki ile Yapılmış Bağ-fiiller). *Trudı AzGU, Seriya filologičeskaya*, Bakı 1949, III. fasikül, s. 85-98.

62. M.Ş. Şiraliyev, *O zvuke "h" v Azerbaydjanskom Yazıke* (Azerbaycan Dilindeki h Sesi Hakkında). *Trudı Azerbaydjanskogo Gosudarstvennogo Universiteta im. S. M. Kirova, Seriya filologičeskaya* III. fasikül, Bakı, 1949.

63. N.K. Dmitriyev, *O Kategorii Grammatičeskogo Roda v Azerbaydjanskom Yazıke* (Azerbaycan Dilinde Grammatikal Cins Kategorisi Hakkında), *İzv. APN RSFSR*, 40. fasikül, 1952, s. 96-100.

64. A.Z. Abdullayev, *Obosobleniye v Sovremennom Azerbaydjanskom Yazıke* (Çağdaş Azerbaycan Dilinde Cümle İçinde Söz Tecridi). Bakı, 1953 (Doktorluk tezi tapuru). 16 s.

65. M.Ş. Şiraliyev, *Müasir Azerbaycan Dilinde Mürekkeb Cümle Meselesi*. Azerb. SSR Elmler Akademiyası Nizami adına Edebiyyat ve Dil İnstitutunun Eserleri, c. V, Bakı 1953.

66. F.A. Kyazimov, *Klasny Azerbaydjanskom Yazıke* (Azerbaycan Dilinin Vokalleri). *Metodika eksperimentalno-fonetičeskoy issledovaniya. (Eksperimentalnaya Foneika i Psihologiya Reçi 6-y sbornik trudov Laboratorii eksperim. fonetiki i psihologii reçi. Mosk. un-t, Moskova, 1954, 320 s.), s. 57-81.*

67. Fuad Kyazimov, *Printsipi Singarmonizma v Azerbaydjanskom Yazıke* (Azerbaycan Dilinde Vokal Uyumu Prensipleri), İzv. AN SSSR, OLİY, No. 1, 1954, s. 88-96.

68. M.Ş. Şiraliyev, *Slojnopodçinennoe Predlojeniye v Azerbaydjanskom Yazıke* (Azerbaycan Dilinde Bağımlı Birleşik Cümleler). “*Voprosı Yazıkoznaniya*”, No. 1, Moskova, 1956.

69. M.Ş. Şiraliyev, *Zaman Budag Cümleinin Sintetik Tipi* (Zaman Bildiren Yan Cümlecğin Sentetik Tipi), “Azerbaycan mektebi”, No. 7, Bakı, 1956.

70. E.V. Sevortyan, *Affiksalye Glagoloobrazovaniye v Azerbaydjanskom Literaturnom Yazıke* (Azerbaycan Edebî Dilinde Eklerle Fiii Teşkilı). (Akademiya Nauk SSSR. İnstitut yazıkoznaniya). Moskova, 1957. 53. s.

71. R. Rüstemoğlu, *Azerbaycan Dilinin Orfografiya Gaydaları* (Azerbaycan Dilinin İmlâ Kaideleri). Azerbaycan SSR Elmler Akademiyası neşriyyatı. Bakı, 1958.

72. M.Ş. Şiraliyev, *O Dialektnoy Osnove Azerbaydjanskogo Natsionalnogo Literaturnogo Yazıka* (Azerbaycan Millî Edebî Dilinin Dayandığı Temel Şive). *Voprosı Yazıkoznaniya*, No. 1, 1958, s. 78-84.

Ağız tetkikleri:

73. M.Ş. Şiraliyev, *Nahçıvan Dialekti* /Umumi nezer/, Azerb. SSR Elmler Akademiyası Haberleri, No. 5, Bakı, 1949.

74. A.G. Veliyev, *Govorızapadnıĥ Rayonov Apşeronского Poluoostrova* (Apşeron Yarımadasının Batı Bölgesi Ağızları). Moskova, 1952 (Doktorluk tezi).

75. M.Ş. Şiraliyev, *Muğan Grupu Şivelerinin Sintaksisi, Azerbaycan Dilinin Muğan Grupu Şiveleri*, Bakı, 1955. 258 s.

76. R.E. Rüstemoğlu ve M. Ş. Şiraliyev, *Azerbaycan Dili Dialekt ve Şivelerinin Monograf Tetgigine Ait Program*. Azerbaycan SSR Elmler Akademiyası Neşriyyatı. Bakı 1956, 60 s.

77. M.Ş. Şiraliyev, *Bakı Dialekti* (ikinci çapı). Azerbaycan SSR Elmler Akademiyası neşriyyatı. Bakı, 1957. 225 s.

78. M.Ş. Şiraliyev, *Şahbuz Şivelerinin Fonetikası*, Azerb. SSR EA Nizami adına Edebiyyat ve Dil İnstitutunun Eserleri, VIII. cild, Bakı, 1957.

79. *Azerbaycan Dilinin Dialektoloji Atlasının Tertibi Üçün Toplanan Materialların Programları*. Azerbaycan Elmler Akademiyası Neşriyyatı, Bakı, 1958.

80. M.Ş. Şiraliyev, *Azerbaycan Dili Dialektlerin Türk Dili Dialektleri ile Müğaiseli Öyrenilmesi /Fonetik Materiallar Esasında/*. (Bilginin VIII. Türk Dil Kurultayında Okuduğı Tebliğ).

81. A.P. Potseluyevskiy, *Osnovı Sintaksisa Türkmenskogo Literaturnogo Yazıka* (Türkmen Edebî Dili Sintaksinin Esasları). Aşkabat, 1943. 100 s.

82. *Problemi Türkmenskoy Filologii* (Türkmen filolojisinin meseleleri), c. 1. Aşkabat, 1944. 54 s.

198 SOVYET RUSYA'DA SAVAŞTAN SONRA TÜRKOLOJİ ÇALIŞMALARI

[İçindeki makalelerden bazıları: H. Bayliyev, *Slojmiye Glagolı v Turkmenskom Yazıke* (Türkmen Dilinde Birleşik Fiiller), s. 5-11; M. Kosayev, *Ononimi Turkmenskogo Yazıka* (Türkmen Dilinde Eş Söylenişli Kelimeler), s. 19-25; M. N. Hıdırov, *Klassifikatsiya Shujebnih Slov v Turkmenskom Yazıke* (Türkmen Dilindeki Edatların Sınıflandırılması), s. 27-32.

83. P. Azimov, *Sovetsko-İnternatsionalniye Affiksi v Turkmenskom Yazıke* (Türkmen Dilinde Rusça-Milletlerarası Ekler). Aşkabat 1944. 16 s.

84. H. Bayliyev, *K Semantike Form "diyip" i "diyen" v Svyazi s Etim Voprosom o Peradaçe Kosvennoy Reçi v Turkmenskom Yazıke* (Türkmen Dilindeki "diyip" ve "diyen" Şekillerinin Semantiği ve bu Mesele ile İlgili Olarak Dolaylı Sözlerin Nakli Hakkında). Aşkabat 1944. 11 s.

85. P. Azimov, *Prefiksatsiya v Turkmenskom Yazıke* (Türkmen Dilinde Öne Ekleme). Pod. red. A. P. Optseluyevskogo. Aşkabat, 1947. 24 s.

86. M.N. Hıdırov, *Posleloglar ve Oların Ulanılışları* (Postpozisyonlar ve Onların Ulanılışları). Aşkabat, 1947. 64 s.

87. A.P. Potseluyevskiy, *Proishojdeniye Liçnih i Ukazatelnih Mestoimeniy* (Şahıs ve İşaret Zamirlerinin Menşei). Aşkabat, 1947. 28 s.

88. A.P. Potseluyevskiy, *K Voprosu Zavisimih Nominalnih Predlojeniyah v Turkmenskom Yazıke* (Türkmen Dilindeki Bağımlı İtibarı Cümlelerle İlgili Meseler Hakkında). Aşkabadskiy ÇGos. ped. İnst., Trudı Filolog, fakult., 2. fasikül, 1947, s. 11-18.

89. N.A. Baskakov, *Ob Osobennostyah Govora Severokavkazskih Turkmenov* (Kuzey Kafkasya Türkmenlerinin Şive Hususiyetleri Hakkında). (*Yazıki Severnogo Kavkaza i Dagestana*. Sbornik lingvistiçeskiy İssledovaniy, 2. fasikül. Moskova-Leningrad, 1949, s. 140-182).

90. P.A. Azimov, *Turkmenskiy Yazık. Slovoobrazovatelniye Affiksi* (Türkmen Dili. Kelime Teşkil Eden Ekler). Aşkabat, 1950. 222 s. (Türkmen dilinde).

91. A.M. Hösrovi, *Deyepriçastiya v Turkmenskom Yazıke* (Türkmen Dilinde Zarf-Fiiller). Aşkabat, 1950. 17 s.

92. F.D. Aşnin, *Printsipy Differentsiatsii Turkmenskih Ukazatelnih Mestoimeniy* (Türkmencede İşaret Zamirlerini Ayırt Etme Prensipleri). "Dil ve edebiyat İstitutunun İşleri, II goyveriliş. Aşkabat, 1957"den ayrı basım.

KUMUK TÜRKÇESİ

93. N.K. Dmitriyev, *Materialı po İstorii Kumıkskogo Yazıka* (Kumuk Dili Tarihi Hakkında Bilgiler). (*Yazıki Severnogo Kavkaza i Dagestana*. Sbornik lingvistiçeskiy İssledovaniy, 2. Fasikül, Moskova -Leningrad, 1949. s. 183-247).

94. İ.A. Kerimov, *O Nekotorih Formah Proşedşogo Vremeni Glagola v Kaytaksim Dialekte Kumıkskogo Yazıka* (Kumuk Dilinin Kaytak Şivesinde Fiilin Geçmiş Zamanının Bazı Şekilleri Hakkında). (*Yazıki Dagestana*, 2. Fasikül, Mahaçkala, 1954. s. 155-263).

95. N.K. Dmitriyev, *Assimilyatsiya i Dissimilyatsiya Soglasnih v Kumıkskom Yazıke* (Kumuk Dilinde Konson Benzeşme ve Başkalaşması). (*İssledovaniye po Srvnitelnoy Grammatike Tyurkiskih Yazıkov*. Ç. 1. Fonetika. Moskova, 1955, s. 198-203).

NOGAY TÜRKÇESİ

96. M.K. Milih, *Glagol Nogayskogo Yazıka* (Nogay Dilinde Fiil). Trudi Çerkesskogo naučno,issled.inst., II fāsikül, 1954, s. 129-182.

ÖZBEK TÜRKÇESİ

Gramerler:

97. V.V. Rešetov, *Sovremenniy Uzbekskiy Yazık* (Çağdaş Özbek dili). Elementi fonetiki, morfologii i sintaksisa. Ç. 1. Taşkent, 1946. 167 s.

98. A.N. Kononov, *Grammatika Uzbekskogo Yazıka* (Özbek Dili Grameri). Taşkent, Uzgiz, 1948. 284 s.

99. Fahri Kemal, *Hozirgi Zamon Uzbek Dili* (Çağdaş Özbek Dili). Leksikologiya, Fonetika, Grafika va orfografiya, morfologiya. Fahri Kemal tahriri ostida: H. Komilova, Ş. Şoabdurahmanov, H. Goziyev. (Üzbekibtan SSR Fanlar Akademiyasi naşriyeti). Taşkent, 1957. 519 s.

100. V.V. Rešetov, *Uzbekskiy Yazık Ç. 1. Vvedeniye . Fonetika* (Özbek Dili, 1. Bölüm: Giriş. Fonetik), Taşkent 1959, 355 s.

Makale ve monografiler:

101. A.G. Gulomov, *Uzbek Tilida Küplik Kategoriyası* (Özbek Dilinde Çokluk Kategorisi). Taşkent, 1944. 56 s.

102. A.G. Gulyamov, *Ob affikse "-doş"* (-daş Eki Hakkında) (*Belek S.Y. Malovu*. Frunze, 1946. s. 31-34).

103. A.G. Gulyamov, *Ob affikse "-la" v Uzbekskom Yazıke* (Özbek Dilinde -la Eki). Uç. zap. Taşkentskogo Gos. ped. inst. Seriya obşçestvennih nauk, Taşkent, 1947. s. 39-50.

104. U. Tursunov, *Poslelogi v Uzbekskom Yazıke* (Özbek Dilinde Postpozisyonlar). "Dvadsatiletniy Yubiley Uzbekskogo Universiteta" dergisi, Semerkand, 1947.

105. M.K. Şaripov, *Sintaktičeskiye Funktsii Deyepriçastiye "deb" v Uzbekskom Yazıke* (Özbek Dilinde *deb* Zarf-filinin Söz Dizimi Görevleri). Leningrad, 1949. 11 s.

106. A.N. Kononov, *Poslelogi v Sovremennom Uzbekskom Literaturnom Yazıke* (Çağdaş Özbek Edebî Dilinde Postpozisyonlar). Taşkent, 1951. 43 s.

107. V.V. Rešetov, *Ob Odnom Uzbekskom Padeje* (Özbekçede İsim Hallerinden Biri Hakkında). *Tyrukologičeskiy Sbornik*. 1. Moskova- Leningrad, 1951. s. 176-183.

108. *K Voprosam Uzbekskoy Orfografii i Terminologii*. (Özbekçenin İmlâ ve Terminoloji Meseleleri Hakkında). Otv. red. V.V. Rešetov. (AN Uzb. SSR. In-t yazıka i lit-rı). Taşkent, 1952. 80 s.

[İçindeki yazılardan bazıları: A.K. Borovkov, *K Voprosam Uzbekskoy Orfografii* (Özbek İmlâsının Meseleleri Hakkında), s. 3-23; Z.M. Magrufov, *Pravopisaniye "a" i "o" Uzbekskom Yazıke* (Özbek dilinde *a* ve *o* Seslerinin Doğru İmlâsı), s. 30-73; H.K. Kamilova, *Ob Arabskih Formah "-iy", "-viy" i ih Orfografii* (Arapça -iy ve -viy Şekilleri ve Bunların Yazılışları Hakkında), s.38-42; V.V. Rešetov, *O Dialektnoy Osnove*

200 SOVYET RUSYA'DA SAVAŞTAN SONRA TÜRKOLJİ ÇALIŞMALARI

Sovremennogo Uzbekskogo Literaturnogo (Çağdaş Özbek Edebî Dilinin Dayandığı Şive Üzerine), s. 56-61; M. Mirzayev, *Sovetsko-İnternatsiyonalniye Slova i Termini v Uzbekskom Yazıke* (Özbek Dilinde Rusça-Milletlerarası Kelime Ve Terimler), s. 70-79].

109. A.G. Azimova, *Uslovnyy Period v Sovremennom Uzbekskom Yazıke* (Çağdaş Özbek Edebî Dilinde Şart Periyodu). Leningrad, 1952. 11 s].

110. V.V. Reşetov, *Kuaminskiye Govori Taşkentskoy Oblasti* (Taşkent Bölgesi Kuranta ağızları). Fonetičeskaya i Morfoloğičeskaya Sistema. Taşkent, 1952. 49 s.

111. S. Akbarov, *Üzbek Tilida Kuşma Fe'llar* (Özbek Dilinde Birleşik Fiiller). Taşkent, 1953. 19 s.

112. Ş. Şoabdurahmanov, *Üzbek Tilida Yordamçı Süzlar* (Özbek Dilinde Yardımcı Kelimeler), Taşkent.

113. A.A. Koklyanova, *Sposobi Sintaktičeskoy Svyazi Slov v Sovremennom Uzbekskom Literaturnom Yazıke* (Çağdaş Özbek Edebî Dilinde Kelimelerin Sintaktik Bağlanma Yolları). (Doktorluk tezi raporu). Moskova, 1953. 16 s.

114. *Voprosı Uzbekskogo Yazıkoznaniya* (Özbek Dil Bilgisinin Meseleleri). Otv. red. V. V. Reşetov, (AN Uzb. SSR. İn-t yazıka i lit-rı im. A. S. Puşkina). Taşkent, 1954. 148 s.

[İçindeki yazılardan bazıları: C.D. Sanjeyev, *Sporniye Voprosı v İzuçenii Grammatičeskogo Stroya Uzbekskogo Yazıka* (Özbek Dilinin Gramatikal Bünyesini Tetkikte İhtilâflı Meseleler), s. 48-59; E. V. SEVORTYAN, *K Sootnoşeniyu Grammatiki i Leksiki Tyurkiskih Yazıkah. K Probleme Slovoobrazovaniye* (Türk Dilleri Arasında Gramer ve Sözlük Uygunluğu Hakkında. Kelime Teşkili Meselesi), s. 60-81; F. K.KAMALOV, *O Neotorih Voprosah Uzbekskoy Orfagrafi* (Özbek İmlâsının Bazı Meseleleri Hakkında), s. 92-113].

115. A.M. Şçerbak, *K İstorii Obrazovaniya Uzbekskogo Natsionalnogo Yazıka* (Özbek Millî Dilinin Teşekkül Tarihi Hakkında). "**Voprosı Yazıkoznaniya**", 1954. No. 6, s. 107-115.

116. A.G. Gulomov, *Fe'l. Hozirgi Zamon Üzbek Tili Kursiden Materiallar* (Fiil. Çağdaş Özbek Dili Kursundan Malzemeler). Taşkent, 1954. 88 s.

117. A.A. Korlyanova, *Postlelogi i Slujebniye İmena v Uzbekskom Literaturnom Yazıke* (Özbek Edebî Dilinde Postpozisyonlar ve Edatlar). Trudı İnst. yazıkozn. AN SSSR, c. III, 1954, s. 188-211.

118. T.S. Yadihanova, *Poryadok Slov v Prostom Predlojenii Uzbekskom Yazıke* (Özbek Dilinde Basit Cümlede Kelimelerin Sırası) (Doktorluk tezi raporu). Moskova, 1954. 16 s.

119. M. Askarova, *Deyepriçastiye v Sovremennom Uzbekskom Yazıke* (Çağdaş Özbek Dilinde zarf-fiil). Uçeniye Zapiski Taşkentskogo Gos. ped. inst., II. fasikül, **Filoloğičeskiy Sbornik**, Taşkent 1954. s. 16-28.

120. A.G. Gulyamov, *Problemi İstoričeskogo Slovoobrazovaniya Uzbekskogo Yazıka. I. Affikatsiya. Ç. 1. Slovoobrazuyuşçiye Affiksi İmen* (Özbek Dilinde Tarihi Kelime Teşkili Meseleleri. 1. Ekleme. Bölüm: 1. İsimlerden Kelime Teşkil Eden Ekler). Taşkent, 1955. 51 s.

121. M. Mirzayev, *Gapda Sızlar Tartibi* (Cümlede Kelime Tertibi). Taşkent, 1955. 16 s.
122. *Üzbekistan Orfografiyasiniñ Asosiy Koidoları* (Özbek İmlâsının Temel Kuralları). (Özbekistan SSR Fanlar Akademiyası Naşriyeti). Taşkent, 1955.
123. A.A. Mahmudov, *Slovesnoye Udareniye v Uzbekskom Yazıke* (Özbek Dilinde Kelime Vurgusu). (İzdatelstvo Akademii Nauk Uzbekskoy SSR). Taşkent, 1957.
124. S.N. İvanov, *Proşedşeye Perfektivnoye Vremya v Sovremennom Uzbekskom Yazıke* (Çağdaş Özbek Dilinde Kesin Geçmiş Zaman). “*Pamyati Akademika İgnatiya Yulianoviça Kraçkovskogo*” (İzdatelstvo Leningradskogo Universiteta), 1958. s. 125-138.

KARAKALPAK TÜRKÇESİ

125. A.N. Baskakov, *Karakalpakskiy Yazık. Çasti Reçi i Slovoobrazovaniye* (Karakalpak Dili. Söz Bölükleri ve Kelime Teşkili). (AN SSSR. İn-t yazıka i mişleniya im. N. Y. Marra. Mosk. otd-niye). Moskova-Leningrad, 1950. 50 s. (Doktorluk tezi).
126. A.N. Baskakov, *Karakalpakskiy Yazık. 1. Materialı po Dialektologii* (Karakalpak Dili. 1. Diyalektoloji Bilgileri). Teksti i slovar, (AN SSSR. İn-t yazıkoznaniya). Moskova, 1951. 412 s.
127. A.N. Baskakov, *Zalogi v Karakalpakskom Yazıke* (Karakalpak Dilinde Fiil Çatıları). (AN Uzb. SSR. İn-t yazıka i lit-rı). Taşkent, 1951. 32 s.
128. A.N. Baskakov, *Liçniye i Liçno-prityajatelniye Mestoimeniya v Karakalpakskom Yazıke* (Karakalpak Dilinde Şahıs ve Şahıs-İyelik Zamirleri). “*Tyurkologičeskiy Sbornik*”, I, Moskova-Leningrad, 1951, s. 55-67.
129. A.N. Baskakov, *Karakalpakskiy Yazık. 2. Fonetika i Morfologiya. Ç. 1. Çasti Reçi Slovoobrazovaniye* (Karakalpak dili. 2. Fonetik ve morfoloji. Bölüm: 1. Söz bölükleri ve kelime teşkili (AN SSSR. İn-t yazıkoznaniya). Moskova, 1952.
130. A.N. Baskakov, *Sostavniye Glagoli v Karakalpakskom Yazıke* (Karakalpak Dilinde Birleşik Fiiller). “*Voprosı İzuçeniya Yazıkov Narodov Sredney Azii i Kazahstana ...*”, Taşkent, 1952, s. 79-92.

UYGUR TÜRKÇESİ

131. A. Şamiyeva, *Noviy Uygurskiy Alfavit i Orfografiya na Osnove Russkoy Grafiki* (Rus Yazısı Esaslı Yeni Uygur Alfabeti ve İmlâsı). (İN-t yazıka i lit-rı KazFAN SSSR). Alma-Ata, 1946. 24 s.
132. V.İ. Novgorodskiy, *Kitayskiye Elementi v Uygurskom Yazıke* (Uygur Dilinde Çince Unsurlar). Pod. red. i s predisl. N.A. Baskakova. (Mosk. in-t vostokovedeniya). Moskova, 1951. 95 s.
133. S.Y. Malov, *Uygurskiy Yazık. Ğamiyskoye Nareçiye. Teksti Perevodı i Slovar* (Uygur Dili. Ğami Şivesi. Metinler, Tercümeleri ve Sözlük). (AN SSSR. İn-t yazıkoznaniya). Moskova-Leningrad, 1954. 203 s.
134. S.Y. Malov, *Yazık Jyoltıñ Uygurov. Slovar i Grammatika* (Sarı Uygurların Dili. Sözlük ve Gramer), (İzdatelstvo Akademii Nauk Kazahskoy SSR). Alma-Ata, 1957. 196 s.

202 SOVYET RUSYA'DA SAVAŞTAN SONRA TÜRKOLJİ ÇALIŞMALARI

TATAR TÜRKÇESİ

135. R.S. Gazizov, *Opıt Sopostavitelnogo Osveşçeniya Grammatičeskih Osobnostey Russkogo i Tatarskogo Yazıkov* (Rus ve Tatar Dillerinin Gramer Hususiyetlerinin Karşılaştırmalı İzahı Denemesi). (Kazansk. filial AN SSSR. İnt yazıka, lit-rı i istorii). Kazan, 1952. 256. s.

136. L.Z. Zalyaletdinov, *Sredniy Dialekt Tatarskogo Yazıka* (Tatar Dilinin Müşterek Şivesi), (AN SSSR. İn-t yazıkoznaniya). Kazan, 1954. 26 s. (Doktorluk tezi raporu).

137. E.M. Añunzyanov, *Russkiye Leksiçeskiye Zaimstvovaniya, Voşedşıye v Osnovnoy Slovarnyy Fond i Slovarnyy Sostav Tatarskogo Yazıka* (Tatar Dilinin Kelime Kadrosunda Ve Asıl Sözlük Temelinde Yerleşmiş Rusçadan Alınma Kelimeler). (AN SSSR. İn-t yazıkoznaniya). Moskova, 1955. 44 s. (Doktorluk tezi raporu).

138. *Materialı po Dialektologii*. (Diyalektoloji araştırmaları için malzemeler). Otv. red. Y. K. Bañmutova. (AN SSSR. Kazansk. filial. İn-t yazıka, lit-rı i istorii). Kazan, 1955. 188 s.

[İçindeki yazılardan bazıları: L.Z. Zalyay, *Razvitiye Tatarskoy Dialektologii v Sovetskiy Period* (Sovyetler Devrinde Tatar Diyalektolojisinin Gelişmesi) s. 5-13; N. B. Burganova, *Osobnosti Govora Tatar Nagornoy Storoni* (Tataristan Sovyet Cumhuriyetinin Dağlık Bölgelerindeki Tatar Ağzının Hususiyetleri), s. 28-69; L.T. Mahmutova, *Fonetiçeskiye Osobnosti Kasimovskogo Govora Tatarskogo Yazıka* (Tatar Dilinin Kasimov Ağzının Fonetik Hususiyetleri), s. 135-157; D. G. Tumaşeva, *Nekotorıye Fonetiçeskiye Osobnosti Tyumenskogo Dialekta Tatarskogo Yazıka* (Tatar Dilinin Tümen Şivelinin Bazı Fonetik Hususiyetleri),s. 158-168].

139. L. Jeley, N. Borñanova, L. Meñmutova, *Tatar Tilinin Frazıyologiyası, Mekal Hem Eytimmeri* (Tatar Tilinin Deyimleri, Ata Sözlere ve Deyişleri). Tatknigoizdat. Kazan, 1957. 240 s.

140. M.Z. Zekiyev, *Hezirgi Tatar Edebi Tili* (Çağdaş Tatar Edebî Dili). Sintaksis. (Kazan Universiteti neşriyatı). Kazan, 1958, 238 s.

BAŞKURT TÜRKÇESİ

141. A.İ. Ğarlov, *Kategoriya Glagolnih Vidov v Başkirskom Yazıke* (Başkurt Dilinde Fiil Kılımları Kategorisi). Pod red. N. K. Dmitriyeva. (Başgosizdat). Ufa, 1944 92. s.

142. N.K. Dmitriyev, *Ob Ukazatelnih Mestoimeniyah v Başkirskom Yazıke* (Başkurt Dilindeki İşaret Zamirleri Hakkında). Trudı No. 4, 1947.

143. N.K. Dmitriyev, *Grammatika Başkirskogo Yazıka* (Başkurt Dili Grameri). (AN SSSR. İn-t yazıka i mişleniya im. N. Y. Marra). Moskova - Leningrad, 1948. 276 s.

144. R.N. Teregulova, K.Z. Añmerov, *Sravnitelnaya Grammatika Russkogo i Başkirskogo Yazıkov* (Rus ve Başkurt Dillerinin Karşılaştırmalı Grameri). Pod. red. N. K. Dmitriyeva. (Bask. kn. izd-vo). Ufa, 1953. 208 s.

145. A.A. Yuldaşev, *Kategoriya Glagolnogo Vida v Başkirskom Yazıke* (Başkurt Dilinde Fiil Kılımları Kategorisi), "Voprosı grammatičeskogo stroya", Moskova, 1955. (s. 362-286).

146. T.G. Baişev, *Başkirskiye Dialekti v ih Otnoşenii k Literaurnomu Yazıku* (Edebî Dille İlgileri Bakımından Başkurt Şiveleri). Pod red. N. K. Dmitriyeva. (Mosk. gos. in-t). Moskova, 1955. 112 s.

147. J.G. Kiyekbayev. *Başkort Tiliniñ Fonetikahu* (Başkurt Dilinin Fonetigi). (Başkort Deulet üniversitetinin gilmî yazmaları-Ayırımısgarış IV, Filologiya seriyahu No. 3, 1957). Öfö, 1957.

148. A.A. Yuldaşev, *Sistema Slovoobrazovaniye i Spryajeniya Glagola v Başkirskom Yazıke* (Başkurt Dilinde Kelime Teşkilî Sistemi ve Fiil Çekimi). (İzdatelstvo A. Nauk SSSR.). Moskova, 1958. 195 s.

KAZAK TÜRKÇESİ

149. N.T. Sauranbayev, *Semantika i Funktsii Deyepriçastiy v Kazahskom Yazıke* (Kazak Dilinde Zarf-Fiillerin Mâna Ve Fonksiyonları), Alma-Ata, 1944. 69 s.

150. İ.Y. Mamanov, *Vspomogatelniye Glagoli v Kazahskom Yazıke* (Kazak Dilinde Yardımcı Fiiller). (AN Kazahk. SSR). Alma-Ata, 1949. 98 s.

151. M.B. Balakayev, *Osnovniye Voprosı Sintaksisa Prostogo Predlojeniya v Sovremennom Kazahskom Yazıke* (Çağdaş Kazak Dilinde Basit Cümle Sintaksisinin Asıl Meseleleri). (AN Kazahsk. SSR. İn-t yazıka i lit-rı). Alma-Ata, 1950. 37 s. (Doktorluk tezi raporu).

152. A.İ. İshakov, *Nareçıye v Sovremennom Kazahskom Yazıke* (Çağdaş Kazak Dilinde Zarf). (AN Kazahsk. SSR). Alma-Ata, 1950. 142 s.

153. A.İ. İshakov, *O Podrajatelniñ Slovañ v Kazahskom Yazıke* (Kazak Dilinde Onomatopeler). "Tyurkologičeskiy sbornik", I, Moskova- Leningrad, 1951, s. 103-111.

154. A.İ. İshakov, *O Klassifikatsii Çastey Reçi v Kazahskom Yazıke* (Kazak Dilinde Söz Bölüklerinin Sınıflandırılmasına Dair). "Voprosı İzuçeniya Yazıkov Narodov Sredney Azii i Kazahstana..." dergisi, Taşkent, 1952, s. 117-133.

155. G.G. Musabayev, *Stanovleniye i Razvitiye Kazahskogo Literaturnogo Yazıka i Voprosı Kazahskoy Dialektologii* (Kazak Edebî Dilinin Teşekkülü ve Gelişmesi ve Kazak Diyalektolojisinin Meseleleri). (AN Kazahsk. SSR. İn-t yazıka i lit-rı). Alma-Ata, 1952. 63 s.

156. H.İ. Mahmudov, *Kratkiy Oçerk Grammatiki Kazahskogo Yazıka* (Kazak Dili Gramerinin Kısa Bir Etüdü). [H. İ. Mahmudov. C.G. Musabayev, Kazahsko-russkiy slovar, Alma-Ata, 1954, s. 511-574].

157. A. İ sengaliyeva, *Poslelogi v Kazahskom Yazıke* (Kazak Dilinde Postpozisyonlar). "İzvestiya AN KazSSR, No. 135, Seriya filologii i iskusstvovedeniya", vip. 1-2, Alma-Ata, 1954, s. 136-157.

158. G.G. Musabayev, *Sovremenniy Kazahskiy Yazık* (Çağdaş Kazak Dili), 1. Leksika (Uçebnik). (Akad. Nauk Kazahskoy SSR). Alma-Ata, 1959. 141 8.

159. S. Amanjolov, *Voprosı Dialektologii i İstorii, Kazahskogo Yazıka* (Kazak Dili Diyalektolojisi ve Tarihinin Meseleleri), ç. 1 (Gos. Ped. in-t). Alma-Ata, 1959. 452 s.

KIRGIZ TÜRRÇESİ

160. İ.A. Batmanov, *Fonetiçeskaya Sistema Sovremennogo Kirgizskogo Yazıka* (Çağdaş Kırgız Dilinin Fonetik Sistemi). (Kırg. filial AN SSSR. İn-t yazıka i lit-rı). Frunze, 1946. 175 s.

161. İ.A. Batmanov, *Kratkoye Vvedeniye v İzuçeniye Kirgizskogo Yazıka* (Kırgız Dilinin Tetkikine Kısa Bir Giriş). (Kırg. filial AN SSSR, İn-t yazıka, lit-rı i istorii). Frunze, 1947. 116 s.

162. B.M. Yunusaliev, *Vospomogatelniye Glagoli v Kirgizskom Yazıke* (Kırgız Dilinde Yardımcı Fiiller). Frunze, 1949. 16 s. (Doktorluk tezi raporu).

163. İ.A. Batmanov, *Sovremenniy Kirgizskiy Yazık. Ç.1. Fonetika.* (Çağdaş Kırgız Dili. Bölüm: 1. Fonetik). (Kırg. filial AN SSSR. İn-t yazıka, lit-rı i istorii). Frunze, 1953. 189 s.

164. G.İ. Ğorolets, *Fonetiçeskoye Osvoyeniye Russkoy Leksiki v Kirizskom Yazıke* (Rusça Kelimelerin Kırgız Dilinde Sesçe Benimsenmesi). (Kırg. gos. in-t). Frunze, 1953. 172 s.

165. K.K. Sartbayev, *Osnovniye Voprosı Sintaksisa Slojnogo Predlojeniya v Sovremennom Kirgizskom Yazıke* (Çağdaş Kırgız Dilinde Birleşik Cümle Sintaksının Başlıca Meseleleri). (AN SSSR. İn-t yazıkoznaniya). Moskova, 1953. 40 s. (Doktorluk tezi raporu).

166. B.M. Yunusaliev, *Razvitiye Korneviĥ Slov v Sovremennom Kirgizskom Yazıke* (Kırgız Dilinde Kök Kelimelerin Gelişmesi). (AN SSSR. İn-t yazıkoznaniya). Moskova, 1953. 38 s. (Doktorluk tezi raporu).

167. S. Kudaybergenov, *Podrajatelniye Slova v Kirgizskom Yazıke* (Kırgız Dilinde Onomatopeler). Moskova, 1953. 16 s. (Doktorluk tezi raporu).

168. C.M. Murataliyeva, *Poslelogi v Sovremennom Kirgizskom Yazıke* (Çağdaş Kırgız Dilinde Postpozisyonlar). Moskova, 1953. 15 s. (Doktorluk tezi raporu).

169. K.K. Sartbayev, *Nekotoriye Spornıye Voprosı Slojnopodçinennogo Predlojeniya Kirgizskogo Yazıka* (Kırgız Dilindeki Bağımlı Birleşik Cümlelerin bazı İhtilâflı Meseleleri). (Kırg. filial AN SSSR. İn-t yazıka, lit-rı i istorii). Frunze, 1954. 9 s. (Konferans).

170. İ.A. Batmanov, *Çasti Reçi v Kirgizskom Yazıke* (Kırgız Dilinde Söz Bölükleri). "Voprosı yazıkoznaniya", 1955, No. 2, s. 66-78.

180. K. Dıykanov, *İmya Suşçestvitlnoye v Kirgizskom Yazıke* (Kırgız Dilinde İsim). (AN Kırg. SSR. İn-t yazıka i lit-rı). Frunze, 1955. 104 s.

181. B.O. Oruzbayeva, *Formı Proşedşogo Vremeni v Kirgizskom Yazıke* (Kırgız Dilinde Geçmiş Zaman Şekilleri). (AN Kırg. SSR. İn-t yazıka i lit-rı). Frunze, 1955. 62 s.

ALTAY (OYROT) TÜRKÇESİ

182. N.A. Baskakov, *Oçerk Grammatiki Oyrotskogo Yazıka* (Oyrot Dilinin Gramer Özeti). [N. A. Baskakov-T. M. Toşçakova. *Oyrotsko-Russkiy Slovar*, Moskova, 1947, s. 215-213].

183. G.D. Sanjeyev, *K Probleme Çastey Reçi Altayskiĥ Yazıkah* (Altay Dillerinde Söz Bölükleri Meselesi Hakkında). “Voprosi yazıkoznaniya”, 1952, No. 6, s. 84-102.

TUVA TÜRKÇESİ

184. A.A. Palmbah, *Razvitiye i Soverşenstvovaniye Tuvinskogo Yazıka* (Tuva Dilinin Gelişmesi ve Mükemmelleştirilmesi). “Akademiku Vladimiru Aleksandroviçu Gordlevskomu k yego semidesyatipyatiletiyu”, Moskova, 1953, s. 209-215.

185. A.A. Palmbah, *Dolgiye i Poludolgiye Glasniye Tuvinskogo Yazıka* (Tuva Dilinde Uzun ve Yarı Uzun Vokaller), “İssledovaniya po sravnitelnoy grammatike tyurkskiĥ yazıkah”, Moskova. 1955, s. 175-181.

186. Ş.Ç. Sat, *Tuvinskiy Yazık (Kratkiy oçerk)* (Tuva dili, “kısa etüd”). [*Tuvinsko-russkiy slovar*, Moskova, 1955, s. 613-723].

187. F.G. İshakov, *Tuvinskiy Yazık. Materialı Dlya Nauçnoy Grammatiki. Oçerk po Fonetike* (Tuva Dili. İlmî Gramer için Malzeme. Fonetik Etüdü). (Akademii Nauk SSSR. İnstitut yazıkoznaniya) Moskova-Leningrad, 1957.

BARABA TÜRKÇESİ

188. L.V. Dmitriyeva, *Zametki po Yazıki Barabintsiyev* (Barabaların Dili Hakkında Notlar). “Voprosi grammatiki i istorii vostoçniĥ yazıkov”, Moskova-Leningrad, 1958, s. 143-168.

HAKAS TÜRKÇESİ

189. N.P. Direnkova, *Grammatika Hakasskogo Yazıka. Fonetika i Morfologiya* (Hakas Dili Grameri. Fonetik ve Morfoloji). (Hakassk. nauçno-issled. in-t yazıka, lit-rı i istorii). Abakan, 1948. 124 s.

190. N.A. Baskakov-A.İ. İnkijekova-Grekul, *Ĥakasskiy Yazık* (Foneticeskaya Sturuktura, Slovarniy Sostav i Grammatičeskiy Stroy) (Hakas dili. “Fonetik yapısı, kelime hazinesi ve gramatikal bünyesi). [*Ĥakassko-Russkiy Slovar*, Moskova, 1953, s. 359-487].

191. N.K. Dmitriyev-F.G. İshakov, *Voprosı İzuçeniya Ĥakasskogo Yazıka i Yego Dialektov* (Hakas Dilinin ve Ağızlarının Tetkiki Meseleleri). Materialı dlya nauçnoy grammatiki (İlmî gramer için malzemeler), (İn-t yazıkoznaniya AN SSSR). Abakan, 1954. 139 s.

192. *Voprosı Ĥakasskogo Yazıka i Literaturı* (Hakas Dili ve Edebiyatının Meseleleri). (Ĥakassk. nauçno-issled). İn-t yazıka, lit-rı i istorii). Abakan, 1955. 171 s.

[İçindeki yazılardan bazıları: V. G. Karpov, *Klassifikatsiya Zaimstvovannih Slov (v Hakassk. yazıke* (- Alınma Kelimelerin Sınıflandırılması), s. 44-54; TS. Nominhanov, *İntervokalnoye Polojenie Zvukov “g” i “g” v Hakasskom Yazıke* (Hakas Dilinde ğ ve g Seslerinin Vokaller Arasındaki Durumu), s. 55-64; D. Nataçakova, *Osvoyeniye i Orfografirovaniye Zaimstvovannih Slov (v ĥakassk. yazıke)* (Alınma Kelimelerin Benimsenmesi ve Yazılışları), s. 65-87; G. Donidze, *Formı i Znaçeniya Tvoritelnogo Padeja v Hakasskom Literaturnom Yazıke* (Hakas Edebi Dilinde Vasita Halinin Şekil ve Mânaları), s. 145-157].

YAKUTÇA

Gramer:

193. L.N. Ėaritonov, *Sovremenniy Yakutskiy Yazık. Ç. I. Fonetika, morfologiya*(Çağdaş Yakut Dili. Bölüm: 1. Fonetik, morfoloji). (Naučno-issled. in-t yazıka, lit-rı i istorii YSSR). Yakutsk, 1947. 313 s.

Makale ve monografiler:

194. Y.İ. Ubryatoya, *Affiks Obladaniya* (Yakut Dilinde *-laah* Mülkiyet Eki). “Belek S. Y. Malovu”, Frunze, 1946, s. 60-65.

195. Y.İ. Ubryatoya, *Priçastiye v Yakutskom Yazıke* (Yakut Dilinde Partisip). “Nauçnaya sessiya 1946 g.”, Leningrad, 1946, s. 61-65.

196. A.Y. Kulakovskiy, *Statyi i Materialı po Yakutskomu Yazıki* (Yakut Dili Üzerine Makale ve Bilgiler). (Naučno-issled. İn-t yazıka, lit-rı i istorii YSSR). Yakutsk, 1946. 152 s.

197. Y.İ. Ubryatoya, *İssledovaniye po Sintaksisu Yakutskogo Yazıka* (Yakut Dili Sintaksı Üzerine Araştırmalar). *Prostoye Predlojeniye* (Basit cümle). Moskova-Leningrad, 1950. 350 s.

198. G.A. İnkiforov, *O Znaçenii Affiksa “-lar” v Yakutskom Yazıke* (Yakut Dilinde *-lar* ekinin Mânası Hakkında). “Tyurkologičeskiy sbornik”, I, Moskova-Leningrad, 1951, s. 136-142.

199. Y.İ. Ubryatoya, *Slujebnoye Slova “kiyene” v Yakutskom Yazıke* (Yakut Dilinde kiene Edati). “Akademiku Vladimiru Aleksandroviçu Gordlevskomu...”, Moskova, 1953, s. 279-291.

200. P.P. Baraşkov, *Zvukovoy Sostav Yakutskoogo Yazıka* (Yakut Dilinde Ses Terkibi). (AN SSSR. Yakutsk. filial. in-t yazıka, lit-rı i istorii). Yakutsk, 1953. 98 s.

201. L.N. Ėaritonov, *Znaçeniye Glagolov s Affiksom “-laa” (-laa Ekli Fiillerin Mânası)*. “Yak. FAN SSSR. Dokladı na tretyey nauçnoy sessii, I. İstoriya i filologiya”, Yakutsk, 1953. s. 7-20.

202. L.N. Ėaritonov, *Tipı Glagolnoy Osnovı v Yakutskom Yazıke* (Yakut Dilinde Fiil Kökü Tipleri). (AN SSSR. Yakutsk. filial). Moskova-Leningrad, 1954. 312 s.

203. P.P. Baraşkov *Pravila Yakutskoy Orfografii* (Yakut İmlâsının Kaideleri). Otv. red. L. N. Ėaritonov. (AN SSSR. Yakutsk. filial. in-t yazıka, lit-rı i istori). Yakutsk, 1955. 52 s.

Gramerler:

204. N.K. Dmitriyev- S.P. Gorskiy, *Kratkiy Grammatičeskiy Oçerk Çuvaşskogo Yazıka* (Çuvaş dilinin kısa bir gramer etüdü). [*Russko-Çuvaşskiy Slovar*, Moskova, 1951, s. 872-896].

205. N.A. Rezyukoy, *Oçerki Sravnitelnoy Grammatiki Russkogo i Çuvaşskogo Yazıkov* (Rus ve Çuvaş Dilleri Gramerlerinin Karşılaştırmalı Etüdüleri). Pod. red. M. M. Mihaylova. (Gos. izd-vo Çuvaşsk ASSR). Çeboksarı, 1954. 200 s.

206. V.G. Yegorov, *Sovremenniy Çuvaşskiy Literaturny Yazık v Sravnitelno-İstoriçeskom Osveşçenii*. Ç. I. (Karşılaştırmalı ve Tarihî İzahları ile Çağdaş Çuvaş Edebî

Dili, 1. Bölüm). (Naučno-issled. in-t yazıka, lit-rı i istorii pri Sov. Min. Çuvaşsk. ASSR) Çeboksarı, 1954. 240 s. Makaleler, etüdler:

207. S.P. Gorskiy, *Oçerki po İstorii Çuvaşskogo Literaturnogo Yazıka* (Çuvaş edebî dilinin tarihi için etüdler). (AN SSSR. in-t yazıkoznaniya). Moskova, 1950. 38 s. (Doktorluk tezi raporu).

208. B.A. Serebrennikov, *İzoglossniye Yavlaeniya Çuvaşskogo i Mariyskogo Yazıkov* (Çuvaş ve Çeremis Dillerinde İzogloslar). “Akademiku Vladimiru Aleksandroviçu Gordlevskomu...”, Moskova, 1953, s. 231-242.

209. Y.N. Stepanova, *Zvukovoy Sostav Çuvaşskogo i Mariyskogo Yazıka v Srvnenii Nemetskim* (Çuvaş Dilinde Almancaya Nisbetle Ses Terkibi) “Eksperimentalnaya fonetika i psihologiya reçi”, Moskova, 1954, s. 83-128.